

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/ OGLASI PO CENIKV/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČV- JETO/ POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

Francè Šlajpah

I. oblastni tajnik.

Stanko Žnidaršič

oblastni čelnik.

Žarko Boltavzar

glavar Orjune v Šiški.

Junaki, pali v boju za idejo jugoslovanskega nacionalizma, na dan razvitja prapora trboveljske Orjune v Trbovljah dne 1. junija 1924.

Vsa Orjuna plaka za svojimi najboljšimi brati.

Slava jim in večnaja pamjat!

Oblastni odbor Orjune za Slovenijo.

Ognjeni krst bojnih zastav naših organizacij v Trbovljah.

Z veliko požrtvovalnostjo je pripravljala naša vrla organizacija razvitje svojega prapora in določila za to svečanost dan 1. junija. Da bo svečanost čim imponantnejša uspela, je storil tudi oblastni odbor svojo dolžnost in z njim naše mestne organizacije, ki so priglasile obilno udeležbo. Že dan poprej sta prispela na lice mesta brat inž. Kranjec in oblastni čelnik brat Stanko Žnidaršič, da ustanovita z odborom Orjune v Trbovljah vse podrobnosti slavnosti. Opazila nista nikakih sovražnosti in, dasi sta šla v polnem orjunaškem kroju od železniške postaje v sam trg Trbovlje, nista tekom cele poti, ki je preko 4 km dolga, opazila ničesar sumljivega. Niti en krik ali žvižg, kar je v Trbovljah zelo običajno, ni bil naperjen proti njima.

Ogledala sta si slavnosten in veselični prostor potem je bil po skromni večerji sestanek z mestnimi odborniki, kjer so se vse podrobnosti za prihodnji dan ustanovile. Ob tej priliki se je tudi razpravljalo o eventualnem napadu s strani komunistov. Ugotovljeno je bilo, da se je vršil na prejšnji četrtki v komunističnem domu protitrtek v komunističnem domu protiorjunaški shod, ki pa se ga je udeležilo le malo, po večini mladih komunističnih kričačev. Glavna hujdemagogov. Ob tej priliki so se iznesle tudi različne strahujoče vesti, ki se raznašajo po Trbovljah, toda vsi prisotni temu niso pripisovali velike važnosti in se za prihodnji

dan niso dale nobene varnostne odredbe. Domači odborniki so dalje opozarjali na protestni shod komunistov, ki se bo vršil drugi dan ob 9. uri v komunističnem domu. Toda tudi temu dejstvu se ni pripisovalo velike važnosti, ker so bili navzoči mišljenja, da bo slavnostni spreved šel že davno po končanem shodu. Sicer pa so prisotni dejali, da bo itak na opasnem mestu stalo orožništvo, kar se ob takih prilikah vedno zgodi. Oba oblastna odbornika sta se še zavarovala pred straženjem po orožnikih, kar bi nasprotniki lahko izrabili, češ: »V sencu bajonetov je razvila Orjuna v Trbovljah svoj prapor.« Mirno sta se na to brata Kranjec in Žnidaršič podala na zadnji skupni počitek. Nihče izmed obeh ni slutil da je to zadnja noč, ki sta jo skupaj prebila.

V nedeljo je prekrasno jutro z radostjo napolnilo srce vsakega Orjunaša. Prvi so došli gostje iz Zagorja, potem smo dobili poročilo, da je prispela s prvim vlakom akcijska četa iz Ljubljane, ki se že nahaja na Vodeh in čaka na zbor Orjune, da se potem vsi skupno podajo na kolodvor k sprejemu gostov. Takoj se je podala Orjuna Trbovlje na lice mesta, kjer se je formiral bataljon z bratom Žnidaršičem, Kranjcem, Brilejem in Zajcem na čelu in odkorakal na kolodvor. Nobenih sovražnosti, obratno videli in slišali smo ovačije treznega delavstva med potjo.

Iz daljnih krajev in vseh strani so prispeli bratje Orjunaši, da izkažejo svojo bratsko ljubav naši Tr-

boveljski Orjuni. Najbolj so nas razveselili bratje iz Zagreba na čelu jim oblastni čelnik Eere Andelinovič. Iskreno so si stari znanci stiskali roke vesele se svidenja, nepoznani pa so iskali znanstev brat z bratom, Bratu Žnidaršiču je prispela tudi nevesta sestra Marica Pretnjerjeva, kar je njegovo razpoloženje vidno dvignilo.

Da bi se izognili protestnemu shodu komunistov, smo izvršili še nekatere formalnosti, kakor potrditev legitimacij za vožnjo, podelitev na gostilne za kosilo itd. Spreved se je formiral šele ob pol 10. uri. Članom je bilo strogo zabranjeno vsako izzivanje in prepovedani so bili vsi protestni vzkliki. Še med potjo je brat Kranjec ponovno dal strog ukaz v tem smislu. Povorka je bila imponantna, take manifestacije Trbovlje še niso videle in je tudi Orjuna ni do danes imela. Za godbo dravske divizije je nosilo 8 praporščakov prekrasne zastave organizacij Oblastnega odbora, Mestne Ljubljane, Šiške, Vič, Bled, Šoštanj, Poljanska dolina in Rakek. Kakor običajno, je korakalo za prapori starejšinstvo, in sicer od desne na levo brat Žnidaršič, Kranjec, Andelinovič, Kukučnik, v drugem redu pa Brilej, Galzinja, Zajc in Šlajpah. V predpisani razdalji so sledili četaši v kroju z zagrebškimi gosti, za temi globoke čete četašev v civilu s sestrami. Trboveljska organizacija je zaključila tisočglava povorka.

Godba je zasvirala veselo korračnico, srce je igralo vsakomur ponosa nad vzvišeno idejo našo, ki je bila v stanu tako brzo ustvariti tolike uspehe. Mnoge hiše so bile okrašene z zastavami in iz mnogih

okrašenih oken so nas vrlje Trboveljčanke obsipale s cvetjem. Sama narava je stresala cvetje z dreves na lahnem vetričku plapolajoče zastave. Tako smo prišli na Vode, kjer nas je zbrana množica deloma radostno pozdravljala. Kratko nato zavije pot v ozko sotesko. Tu pa je bila med cvetjem skrita strupena kača, ki je zahrbtno, lopovsko in poštenega človeka nevredno, ugriznila tri naše najboljšje junake na smrt.

Soteska s hišami se imenuje Loke in tu so se zbrali v rudarskem domu naši sovražniki, deloma pa so bili poskriti v zelenju in med hišami na desni strani. Ko je vojaška godba prešla past in so bili v njej naši prapori in starejšinstvo, je zahrbtnodruhal navalila na nič zlega slutete praporščake, hoteč se polastiti nam svetih zastav, obenem pa je odprla ogenj na starejšinstvo. V trenutku so pohiteli četaši na pomoč svojim svetinjam, slišal se je mogočen pok, med prapore je bila vržena iz okna bomba in med drugim zdrobila nogo praporščaka blejske Orjune bratu Lebarju. Ranjena so v trenutku bratje odnesli prapor pa je spasil brat Kranjec. Pričelo se je divje streljanje, priletela je iz okna druga bomba, toda naših četašev boj ni ustrašil, kakor jih je momentano presenetil. Brat Šlajpah se je pognal kot lev naprej in v jurišu prejel smrtno kroglo, brata Žnidaršiča pa je že poprej, ko je kril svojega pobratima Kranjca, ki je bil neboroben, zadela smrtonosna krogla. Četaši so neustrašeno zajurili izdajalski »Rudarski doma«, boj je bil končan. Tedaj šele se je pojavilo orožništvo, da brani tolovajske zahrbtne morilce pred

sodbo razsrjenih Orjunašev. Juriš je šel naprej in takoj nato bojni pohod proti Trbovljam. Tudi tu je slavna žandarmerija ostala lepo doma. Tako čuva naša orožništvo.

Na bojišču sta ostala dva nemadomesljiva, tretjega pa so umirajočega peljali v bolnico. Brata Žnidaršiča je brat Kranjec spomočjo zvestih četašev spravil umirajočega v bližnjo hišo, kjer je v naročju nesrečne neveste izdihnil svojo plemenito, neustrašno dušo. V jurišu je poginil hrabri brat Boltavzar, ki je zalet v vrat takoj izkrvavel. Brat Šlajpah pa je umrl med potjo na kolodvor.

Četaši so zavzeli nato še ostale postojanke komunistov in prispeli v Trbovlje, kjer je izvršil brat Kranjec razvitje prapora. Tako se je končalo to krvavo slavlje, kjer smo pokazali, da znamo umirati brez strahu, nikdar pa kloniti.

Razvitje prapora je poteklo pod veličastnim vtisom padlih bratov. Podrobno poročilo o razvitju bomo priobčili v prihodnji številki.

Medtem so brata Šlajpaha na njegovo prošnjo odnesli na kolodvor. Med potjo se je začel boriti s smrtjo. Na kolodvoru je še izrazil skrb za ženo in otroka. Njegove zadnje besede so bile: Lahj me niso, Nemci me niso, — domačin me je...»

Po obedu so se vrnili naši člani na kolodvor, kamor so že prenesli vse žrtve in ranjence. Ko je prišel vlak, so takoj odnesli ranjence v vozove. Pri tem je treba omeniti nepijetno obnašanje službojočega podporučnika žandarmerije. Ker ni pustil mrtve brate prenesti v vozove, je kontroliral tudi nosilnice, na katerih so ležali ranjenci, ki so

